

Onderzoeksresultaten:

Avondklok en vaccinatie, januari 2021

Avondklok van invloed op zorg

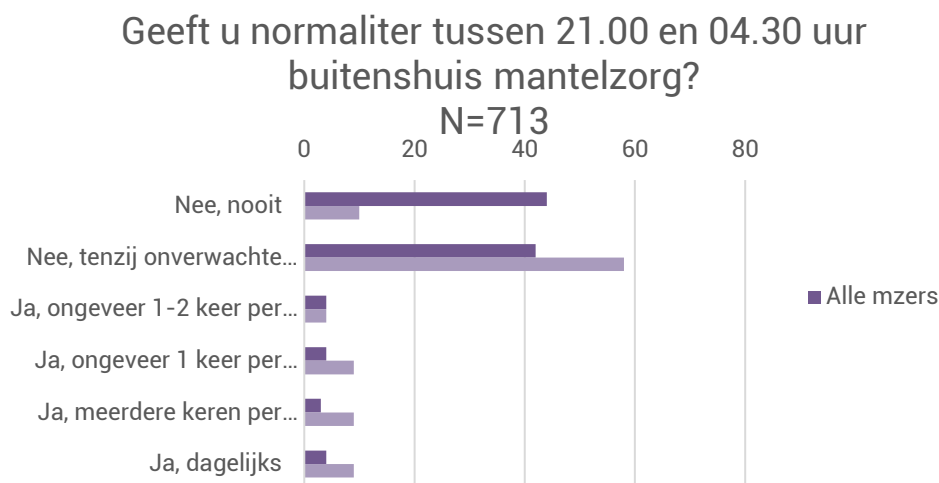
Een derde van de mantelzorgers die op afstand wonen van hun zorgvragers zijn met enige regelmaat na 21.00 uur 's avonds buitenhuis om mantelzorg te geven. Voor hen betekent de avondklok meer zorg overdag of vroeg in de avond geven en zich ongerust maken over de effecten hiervan op zorgvrager.

Daarnaast is het vaccineren tegen corona een actueel thema. Iets minder dan de helft van de respondenten vindt dat hij/zij voorrang zou moeten hebben bij het vaccineren vanwege de mantelzorgtaken. Het niet gevaccineerd zijn beperkt hen niet zozeer in het zorgen voor de ander, maar wel in de sociale activiteiten en contacten buitenshuis. Dit alles uit angst om besmet te raken en het virus door te geven aan hun kwetsbare zorgvrager. Ook willen ze voorkomen zelf ziek te worden, want wie zorgt er dan voor hun naaste?

Tot slot is bij een derde van de mantelzorgers die zorgen voor iemand met een indicatie voor zorg, de hoeveelheid professionele zorg niet conform de indicatie. Vooral dagbesteding, dagopvang, begeleiding en verzorging worden minder gegeven vanwege de gevolgen van de coronapandemie.

Mantelzorg tijdens avondklok uren

Tijdens het afnemen van deze meting is een avondklok van 21.00 tot 04.30 uur van kracht. Dat betekent dat men zich tijdens deze uren alleen in bepaalde dringende situaties en met een Eigen verklaring Avondklok zich buitenshuis mag begeven. Voor de gehele groep mantelzorgers lijken de beperkingen van de avondklok niet van grote invloed te zijn op de mantelzorg, omdat een deel van de mantelzorgers zorgt voor een inwonende zorgvrager zoals een partner of kind. Zij hoeven voor de mantelzorg niet naar buiten. Echter, voor mantelzorgers die op afstand wonen van de zorgvrager, is de avondklok wel degelijk van invloed. Van hen geeft slechts 10% nooit mantelzorg buitenshuis na 21.00 uur 's avonds en 58% niet frequent maar alleen bij onverwachte gebeurtenissen. Bijna 1 op de drie (31%) zegt zich normaliter gedurende de avondklokuren buitenshuis te begeven om mantelzorg te verlenen, waarbij de frequentie waarop dat gebeurt sterk verschilt.

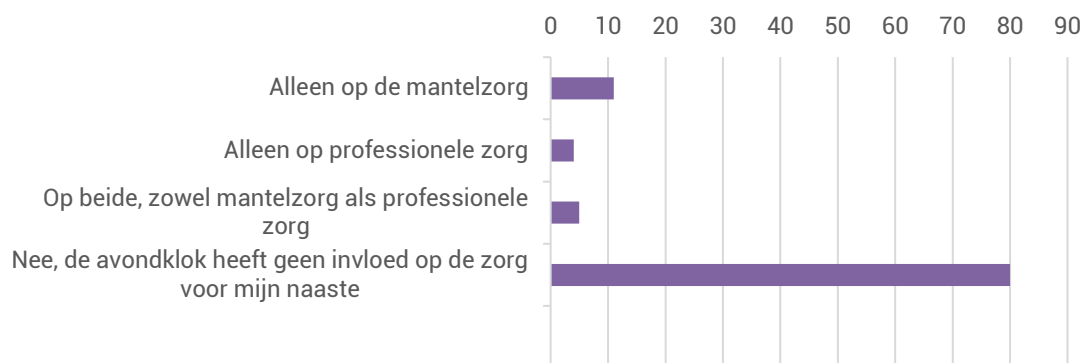

Avondklok van invloed op zorg

Ongeveer één op de vijf mantelzorgers (20%) geeft aan dat de avondklok van invloed is op de zorg die de naaste ontvangt. De avondklok is niet alleen van invloed op de mantelzorg, in mindere mate ook op de professionele zorg. Zo geeft 11% van alle mantelzorgers aan dat de avondklok alleen van invloed is op de mantelzorg, 5% zowel op de mantelzorg als professionele zorg en tot slot 4% uitsluitend op de professionele zorg.

Heeft de avondklok invloed op de algehele zorg voor uw naaste?

N=713

Zo geeft 11% van alle mantelzorgers aan dat de avondklok alleen van invloed is op de mantelzorg, 5% zowel op de mantelzorg als professionele zorg en tot slot 4% uitsluitend op de professionele zorg.

Het meer doen in minder tijd, overdag mantelzorg plannen wat botst met verplichtingen als werk of zorg voor eigen kinderen, zich zorgen maken over de zorgvrager die in de avond alleen is, de onrust wat te doen als er een onverwachte gebeurtenis plaatsvindt.. Het is een greep uit de open antwoorden. Een aantal mantelzorgers geeft aan dat hun naasten aan psychische problematiek lijden en normaliter in de stille avonduren erop uit gaan. Dat dat nu niet mogelijk is geeft extra onrust en ontregeling. In een aantal gevallen wordt de mantelzorg tijdelijk overgedragen aan professionele zorg. Zo is er een mantelzorger die vanuit zijn betaalde functie nu moet handhaven op de avondklok, waardoor er thuis professionele zorg nodig is om het gemis aan mantelzorg op te vangen, maar ook een mantelzorger wiens partner in het verpleeghuis woont. Normaliter brengt hij haar zelf iedere avond naar bed, maar moet dat nu overlaten aan de zorgprofessionals.

Enkele citaten:

Ik niet meer na mijn werk naar mijn naaste toe kan, eten verzorgen, samen eten, taken in huis doen en terugrijden naar huis.

De wetenschap dat wanneer ze in paniek raakt ik niet kan komen, of dat ze er zelf niet op uit kan.

Ik voel me nu net een thuiszorgmedewerker die voortdurend op de klok kijkt.

Help normaal vaders voor het naar bed gaan, maar heb dat nu moeten overdragen aan de thuiszorg.

Wij werken met een pgb, dus je moet eraan denken om alle papieren voor iedereen klaar te hebben. Daarnaast is het bestaan van pgb-teams heel onbekend waardoor je bij controle extra moet uitleggen hoe het zit.

Normaal lopen we in de avond om te ontspannen van de dag, dat moet nu dus al aan het begin van de dag. Dat is verwarrend en levert meer stress op.

Mijn naaste wordt nu heel vroeg in bed gestopt met incontinentiemateriaal.

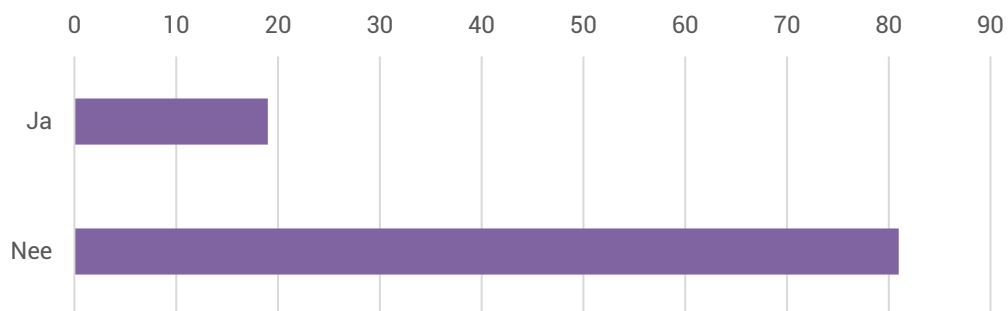
Bekendheid Eigen verklaring Avondklok

Van de mantelzorgers is 94% bekend met het bestaan van de Eigen verklaring Avondklok en slechts 6% niet. Voor bijna twee derde van deze laatste, kleine groep is de verklaring ook niet van belang, aangezien zij (vrijwel) nooit na 21.00 uur mantelzorg buitenshuis verlenen.

Van de mantelzorgers die zorgen voor iemand die elders woonachtig is, geeft één op de vijf aan dat zij daadwerkelijk de Eigen verklaring Avondklok hebben ingevuld en meegenomen om tijdens de avondklokuren buitenshuis mantelzorg te kunnen geven.

Heeft u de Eigen verklaring Avondklok gebruikt om tussen 21.00 en 04.30 uur buitenshuis noodzakelijke mantelzorg te verlenen?

N=297

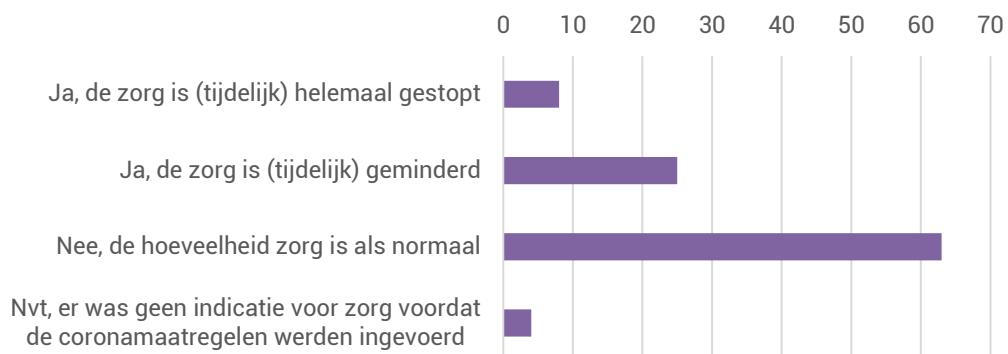

Bij vier respondenten is inderdaad door een BOA of politieagent gevraagd naar de verklaring. Allen konden probleemloos hun weg vervolgen.

Gevolgen voor professionele zorg

Van de respondenten die (ook) zorgen voor een naaste in de thuissituatie, is gevraagd of de naaste een indicatie voor professionele zorg heeft. Dat is het geval bij 67% van deze groep mantelzorgers. Vervolgens is gevraagd of de professionele zorg momenteel wordt gegeven conform de indicatie. Bij een derde van de mantelzorgers blijkt dat de zorg tijdelijk is geminderd (25%) of zelfs gestopt (8%) vanwege de gevolgen van de coronapandemie.

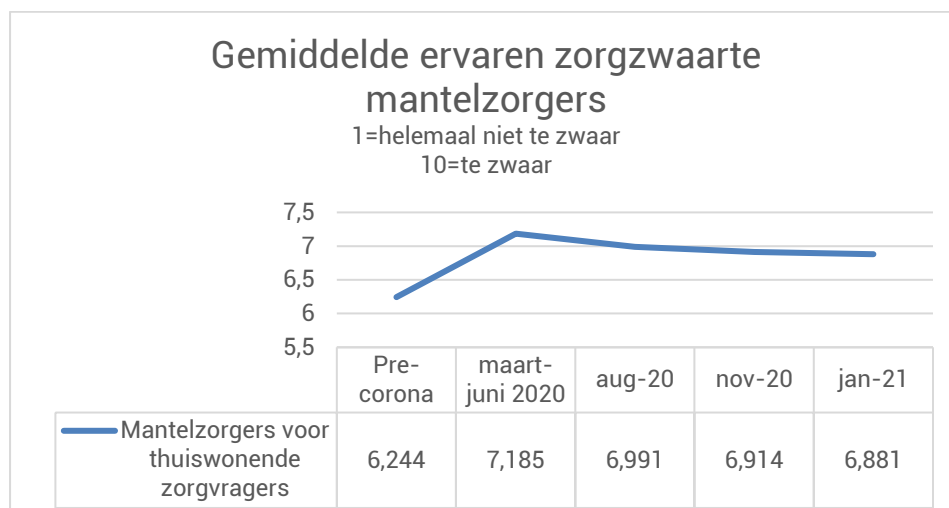
Krijgt degene voor wie u zorgt momenteel minder professionele zorg dan geïndiceerd? N=371

Op de open vraag welke zorgsoort(en) dit betreft zijn vooral dagbesteding, thuiszorg en begeleiding geantwoord. Bij thuiszorg wordt veelal een mindering in het aantal douche- of wasbeurten te genoemd. Daarnaast veel opmerkingen over uitval van het zorgpersoneel, veelal op het laatste moment. Overigens kiest een klein deel van de mantelzorgers en zorgvragers er zelf voor om minder professionele zorg te ontvangen, om de kans op besmetting te verlagen, zo bleek ook uit een eerder meting van het NMP.

Ervaren zorgzwaarte blijft hoog

De ervaren zorgzwaarte blijft hoog, al daalt het gemiddelde heel licht vanaf maart 2020, het moment waarop de eerste lockdown in Nederland van kracht werd. Het cijfer betreft de gemiddelde zorgzwaarte van mantelzorgers die zorgen voor iemand in de thuissituatie.

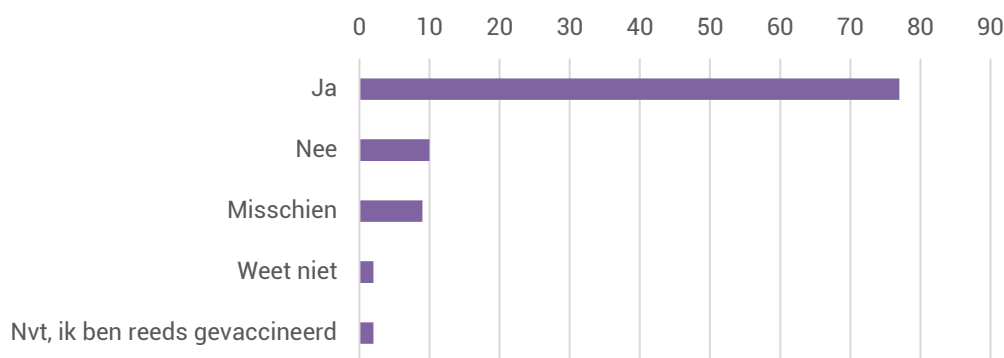
De cijfers pre-corona en maart-juni 2020 zijn in retrospectief gevraagd in de meting van augustus 2020. De overige cijfers zijn de mate van belasting die ten tijde van de meting werd gevoeld.

Vaccinatiebereidheid

Sinds de vorige meting in november 2020 is de vaccinatiebereidheid van mantelzorgers gestegen. Waar in november 58% zich zeker te willen laten vaccineren, is dat in januari 2021 gestegen naar 77%. Daarnaast overweegt 9% vaccinatie en is 2% reeds gevaccineerd.

Zou u zich willen laten vaccineren, omdat u mantelzorger bent?

N=708

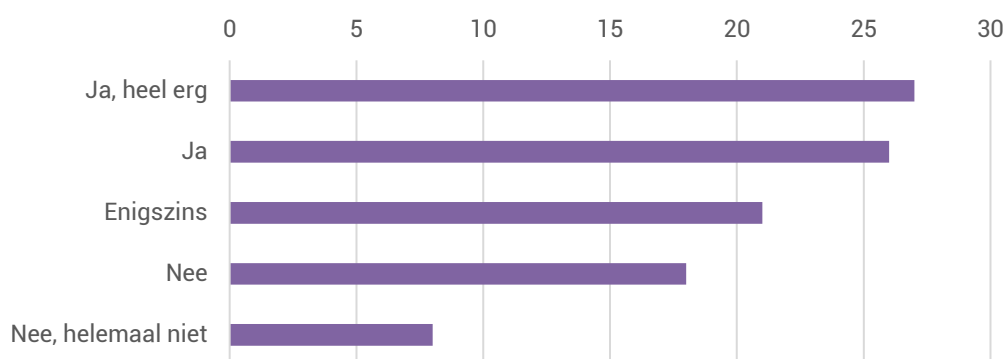

Ervaren beperkingen door niet gevaccineerd zijn

Ongeveer de helft (47%) van de mantelzorgers voelt zich enigszins tot heel erg beperkt in het zorgen voor hun naaste omdat ze niet gevaccineerd zijn. Een nog groter effect heeft het niet gevaccineerd zijn op de sociale contacten en activiteiten buitenshuis, namelijk 74% voelt zich daarin enigszins tot heel erg beperkt.

Beperkt het niet gevaccineerd zijn u in uw sociale contacten of activiteiten buitenshuis?

N=694

Uiteraard is iedereen in Nederland beperkt in het aangaan van sociale contacten, maar uit de antwoorden blijkt dat men zeer voorzichtig of zelfs angstig is om erop uit te gaan en anderen te ontmoeten. Men is erg bang het corona virus over te dragen aan de kwetsbare naaste. Een mantelzorger zegt bijvoorbeeld al bijna een jaar niet meer buitenshuis te zijn geweest, evenals haar

kwetsbare partner. Uiteraard heeft het "sociale dieet" zoals een respondent het noemde consequenties voor de mantelzorger én de zorgvrager. Er is minder afleiding omdat bezoek sporadisch of helemaal niet meer langskomt, beperkt fysiek contact vanwege de anderhalve meter afstand en gevoelens van onrust en eenzaamheid.

Enkele citaten:

Ik zorg 24/7 voor mijn partner, alleen. Moet de boodschappen doen en dat verontrust me enorm. Het maakt me angstig want als ik besmet raak dan is er niemand die voor mijn man zorgt.

Ben bang dat ik corona meeneem. Ik zorg voor iemand die doof en slechthorend is. Ze komt dicht naar mij toe om mij te verstaan, dat wil ik liever niet. Vaccin zou het makkelijker maken te zorgen.

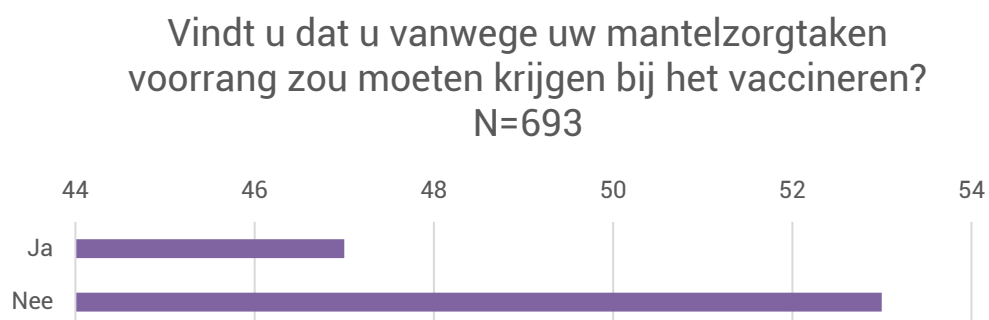
Ik kan uit voorzorg niet de zorg geven die ik gewoonlijk wel geef.

Er kan geen bezoek langskomen voor een praatje of afleiding

Ik heb het idee dat veel thuis zijn met mijn gehandicapte man een aanslag doet op mijn lichamelijke en geestelijke gezondheid

Voorrang vaccineren

Van alle mantelzorgers gezamenlijk vindt iets minder dan de helft (47%) dat zij voorrang willen bij het vaccineren. Van de mantelzorgers die zeggen zich zeker te willen laten vaccineren (77%), geeft 54% aan vanwege hun mantelzorgtaken voorrang te willen bij het vaccineren.

Mantelzorgers die samenwonend zijn met hun kwetsbare naaste of op afstand wonen van de zorgvrager wensen iets vaker voorrang bij vaccinatie in vergelijking met mantelzorgers van wie de naaste in een instelling woonachtig is. Waarschijnlijk omdat de meeste bewoners van zorginstellingen inmiddels zijn gevaccineerd.

Respons en achtergrond respondenten

Aan dit onderzoek deden 787 respondenten mee in de periode van 23 januari 2021 tot en met 2 februari 2021. Van hen vielen 73 respondenten af omdat zij inmiddels niet meer voor een ander zorgen en van 705 respondenten hebben wij de volledig ingevulde vragenlijst ontvangen. Van hen zorgt 57% voor een 65-plusser en 67% zorgt (ook) voor een thuiswonend iemand met een indicatie voor professionele zorg. Van de respondenten is 42% jonger dan 60 jaar.

De respondenten zijn vrijwel allemaal (zeer) langdurig zorgende mantelzorgers.

Nationaal Mantelzorgpanel

Met het Nationaal Mantelzorgpanel peilt MantelzorgNL periodiek de behoeften en meningen van mantelzorgers over actuele onderwerpen die met mantelzorg te maken hebben. Momenteel telt het NMP ongeveer 1650 panelleden. De resultaten worden gebruikt om actuele vraagstukken in kaart te brengen waarmee de belangen van mantelzorgers worden behartigd. Zie voor meer info: [Resultaten Nationaal Mantelzorgpanel - MantelzorgNL](#)